

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS MERAS

Vasario 16-osios g. 62, 76295 Šiauliai, tel. (8 41) 59 63 00, faks. (8 41) 52 41 16, el. p. meras@siauliai.lt

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
El. p. info@enmin.lt

_____ Nr. _____
Į _____ Nr. _____

Lietuvos savivaldybių asociacijai
El. p. bendras@lsa.lt

DĖL BŪTINŲ VEIKSMŲ IR SPRENDIMŲ, REIKALINGŲ ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ PLĖTRAI ŠIAULIŲ MIESTE

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, dar 2020-05-21 vertindama detalias rizikas gamtinių dujų tiekimo srityje, gamtinių dujų kainos didėjimo riziką vertino kaip mažai tikėtiną, dujų kainos didėjimo poveikį juntamą, bet nereikšmingą. Konstatuotina, kad galimos rizikos laiku neįvertintos, todėl gamtinių dujų rinka tampa manipuliavimo įrankiu ir yra visiškai neprognozuojama.

Šiais, 2021 metais, gamtinių dujų kainos pasiekė rekordines aukštumas, gamtinės dujos yra apie 4–5 kartus brangesnės už biokurą. Kylančių dujų kainų našta perkeliama pažeidžiamoms socialinėms grupėms, centralizuotai tiekiamos šilumos vartotojai tampa didėjančių dujų kainų įkaitais.

Pašaulinėms dujų kainų tendencijoms sudėtinga daryti įtaką, todėl būtina maksimaliai mažinti gamtinių dujų poreikį, t. y., didinti atsinaujinančių išteklių dalį šilumos gamyboje. Tai itin aktualu miestų, kur biokuro dalis centralizuotai tiekiamos šilumos (toliau – ir CŠT) įmonių kuro balanse nesiekia 90 proc., CŠT vartotojams, tarp jų – ir Šiaulių miesto.

Šiauliai yra didžiausias Šiaurės Lietuvos miestas, tapęs pavyzdžiu visai Lietuvai, kaip efektyviai, pažangiai ir skaidriai gali būti valdoma ir vystoma centralizuoto šilumos tiekimo įmonė, kurios pagrindinis akcininkas yra Šiaulių miesto savivaldybė.

Laiku priimti įžvalgūs, drąsūs ir ekonomiškai pagrįsti sprendimai užtikrino, kad daug metų Šiaulių miesto centralizuotai tiekiamos šilumos vartotojai šilumą gaudavo viena pačių mažiausių kainų Lietuvoje.

Pažymėtina, kad akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ (toliau – Bendrovė) į šilumos gamybos įrenginių modernizavimą didžioji dalis investuotų lėšų buvo nuosavos Bendrovės lėšos. Taip pat ir didžiausio biokuro kogeneracinės jėgainės projekto investicija didžiąja dalimi buvo įgyvendinta Bendrovės lėšomis. Europos Sąjungos paramos lėšos sudarė tik 17 proc. investicijos vertės, nes buvo apribota didžiausia paramos suma. Mažesnių miestų, kur reikalingi mažesnės galios šilumos gamybos įrenginiai, šilumos tiekėjų investicijoms, esant tam pačiam paramos sumos apribojimui, parama sudarė 50 proc., t. y. žymiai didesnę procentinę dalį. Atkreiptinas dėmesys, kad didžiuosiuose Lietuvos miestuose atliekų deginimo kogeneracinės jėgainės, įvertinus Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos reguliavimą, nemaža dalimi išsprendžia šilumos kainos mažinimo klausimą.

Taigi, dėl atsakingų institucijų priimtų Šiaulius diskriminuojančių sprendimų istoriškai susiklostė situacija, kad Šiaulių miesto centralizuotai tiekiamos šilumos vartotojai gavo mažiausiai naudos iš paramos šilumos gamybos įrenginių investicijoms.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šilumos ir vėsumos energijos gamybos iš AEI pajėgumų plėtra yra vienas iš strateginių valstybės tikslų. AEI šilumos ir vėsumos energijos įrenginių plėtra yra skatinama ir remiama šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2021-08-20 rašte Nr. (21.2-25Mr)3-1453, adresuotame Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai, kitiems subjektams ir Lietuvos savivaldybių asociacijai, nurodyta:

„2021–2027 m. laikotarpio Europos Sąjungos investicijų programos energetikos sektoriuje projekte (toliau – Investicijų programos projektas) Energetikos ministerija planuoja tęsti finansinės paramos teikimą gyventojams, šilumos tiekėjams ir nepriklausomiems šilumos gamintojams. [...]

Investicijų programos projekto lėšomis, skatinant naudoti atsinaujinančią energiją, CŠT sektoriuje numatoma skatinti diegti naujas ir (ar) modernizuoti esamas nedidelės galios AEI naudojančias technologijas (biomasės kuro katilus, didelio efektyvumo biokuro kogeneracines jėgaines), keisti nusidėvėjusius biomasės kuro katilus kitomis AEI naudojančiomis technologijomis, prioritetą teikiant AEI naudojančių kogeneracinių jėgainių bei didelio efektyvumo biokuro katilų su šilumos siurbliais ir (ar) talpyklom diegimui. [...]

Šiaulių miesto savivaldybė, siekdama savo miesto centralizuotai tiekiamos šilumos vartotojams ekonomiškai pagrįstos mažiausios kainos, ieško efektyviausių sprendimų. Ilgalaikei reikšmingą įtaką šilumos kainos mažėjimui daranti priemonė – investicijos, didinančios atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – ir AEI) dalį bendrame kuro balanse. Pažymėtina, kad vietinių energijos išteklių naudojimas energijos gamybai skatina visos šalies ekonomiką, didina darbo vietų skaičių ir yra būtinas siekiant energetinės nepriklausomybės ir saugumo įgyvendinimo. Be to, diegiant AEI, žymiai mažėja aplinkos tarša.

Šiaulių miesto savivaldybės valdoma Bendrovė numato įgyvendinti SM3 kurą naudosiančios iki 20 MW galios biokuro katilinės su elektrostatiu filtru, kondensaciniais ekonomizeriais ir absorbciniu šilumos siurbliu dūmų šalinimo sistemoje investiciją. Įgyvendinus šią investiciją, CO₂ emisija sumažėtų 10203 t per metus.

Siekiant mažesnių šilumos kainų vartotojams, šią investiciją būtina suderinti su kompetentingomis institucijomis ir įgyvendinti nedelsiant. Tačiau labai svarbu, kad šių investicijų įgyvendinimas būtų 50 proc. remiamas (finansuojamas ES paramos ar kitais būdais).

Iš Jūsų pateiktos Bendrovei informacijos: „planuojama, kad kvietimai šilumos ūkio rinkos dalyviams galėtų būti skelbiami 2023 m. pirmoje pusėje. Jei projekto veiklos pradėtos įgyvendinti ar patiriamos išlaidos iki paraiškos pateikimo įgyvendinančiajai institucijai dienos, tokiu atveju visas projektas tampa netinkamas ir jam finansavimas neskiriamas.“

Pagal minėtą informaciją, siekiant maksimaliai pasinaudoti parama, jokių AEI investicijų negalima pradėti įgyvendinti dar bent pusantų metų. **Tai reiškia, kad AEI investicija galėtų būti įgyvendinta ir pradėtų teikti naudą šilumos vartotojams geriausiu atveju tik nuo 2024–2025 metų šildymo sezono.**

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija yra viešai skelbusi, kad ieško būdų kompensuoti šilumos kainų didėjimą dėl pastaruju metu išaugusių energinių resursų kainų, todėl prašome kuo greičiau imtis atitinkamų konkrečių veiksmų.

Pažymėtina, kad 2021–2027 m. laikotarpio Europos Sąjungos investicijų programos projektas jau yra neformaliai suderintas, todėl labai tikėtina, kad Europos Sąjungos Komisijos bus patvirtintas.

Siekiant, kad Šiaulių miesto gyventojams šiluma būtų tiekiamą mažiausia pagrįsta kaina, būtina tiksliai įvertinti, kokia AEI investicija teiktų didžiausią naudą šilumos vartotojams, t. y. kokios numatomos paramos teikimo sąlygos.

Todėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos prašome:

1. Imtis visų įmanomų priemonių, kad būtinos 2021–2027 m. ES fondų investiciju

programos derinimo procedūros būtų atliktos kaip įmanoma greičiau. Paramos laikotarpis prasideda nuo 2021 m., o kvietimai geriausiu atveju numatomi tik apie 2023 m. vidurį, todėl akivaizdu, kad pasiruošimas paramos laikotarpiui labai netinkamu laiku.

2. Nelaukiant, kol Europos Komisija oficialiai patvirtins 2021–2027 m. ES fondų investicijų programą ir bus atliktos kitos derinimo procedūros, informuoti:

1) ar tinkama paramai gauti SM3 kurą naudosiančios iki 20 MW galios biokuro katilinės su elektrostatiu filtru, kondensaciniais ekonomizeriais ir absorbciniu šilumos siurbliu dūmų šalinimo sistemoje investicija;

2) koks numatomas paramos intensyvumas ir koks maksimalus paramos dydis.

Atsižvelgdami į klausimo aktualumą, atsakymą prašome pateikti kaip įmanoma greičiau, kad būtų galima priimti atitinkamus sprendimus.

Taip pat prašome inicijuoti pasitarimą šiuo klausimu su suinteresuotomis institucijomis ir savivaldybėmis.

Savivaldybės meras

Artūras Visockas

